چیـــــــرۆك لــــــــه (نیكۆلای خایت□ق)ـــــه‌وه(*).. و : نـــه‌ژاد عزیز سورمێ

سەگێكی جەربەزەمان هەبوو پێمان دەگوت! (كاتیرین) خووی بە ڕاونانی گورگانەوە گرتبوو ، دەنگی ڕەشەبایێك بوو بۆ خۆی ، كە دەوەڕی ، حەو.. حەو ، دارستان دەلەرزی و دەنگی دەدایەوە.. مل ئەستوور و خۆشبەز و گوێ قوڵاخ بوو وەك بڵێی قەت نەنوێ، دیسان وای ئەگەر كلكت دەدی ، چ كلكێكی بادراوی بەگەوەی هەبوو. سەگێكی تابڵێی چاك بوو، بەڵام مام (باچۆلا) تەواوی تێر نەدەكرد لە سەرەكۆزە و پووش زیاتر چیدی نەدەدایێ..

چەند جارم پێ وت: نەختێ ئاردی گەنمەشامیم بدێ بۆی تێكەڵ بكەم ، ڕەزیل بوو دەیگوت باشە بەڵام نەیشیدەدا. پێنج شەش ساڵ بوو لەگەڵ كـــاتیرین بزنەگ□لـــان دەلەوەڕانـــد.. متمـــانەی تەواوم پێ بـــوو، دەهاتمەوە ناو كۆلێتیی، چیلكەدارم كۆدەكردنەوە و لە ئاگردانم دەنـــان و ئـــاگرم دەكـــردەوە و پێـــم دەدانە بەرێ.. دەتـــدی وەنەوز دەیبردمەوە… من دەزانم كاتیرین جێی خۆی گرتووە و ڕێی گورگان نادا نزیك ببنەوە، خۆ ئەگەر شتێكی وایش بوو ئەوا ئاگادارم دەكاتەوە.. ئەمەش شتێكی جوان بوو بەڵام چی قەوما؟ ئەو ڕۆژە، یا بابڵێین ئەو بەیانییە كە لە خەو ڕابووم بزنە بەڵەكێكم نەدی، (كاتیرین)یشم بەر چـاو نەكەوت.. سـەیرە؟!! چـی ڕووی داوە؟ دوای تۆزێ تەماشـا دەكەم دەگەڕێتەوە و بەتەنێیە بە دوویـــدا چـــووم بزنەردێـــن ســـپی یەكەم دۆزیەوە بەڵام چۆنم دیتەوە؟ گورگ كەل و پەلی كردبوو! كاتیرین ڕاوی نابوون بەڵام پاشی چی؟ ئەوان كاری خۆیان كرد بوو… دەم و قەپۆزی خۆێناوی بوو، ئەمەش وا دەگەینێ كە تێیان بەربووە، شتێك هەبوو لای من ڕوون نەبوو ئەویش ئەوە بوو داخۆ بۆچی نەوەڕی بوو گوێم لێی بێ و خەبەرم ببێتەوە.

بەرامبەرمان بەردەڵانێكە، هەر بەردی كەرتە شاخێكە بۆ خۆی ، ئەمەش دەنگدانەوە زل تر دەكا، ئەگەر بڵێن دەنگی خۆیم نەبیستووە. بۆ چی گوێم لێی نەبووه؟ لە بەر خۆمەوە وتم: (دیارە كە ئەمە ڕووی داوە من لە خەوێكی قووڵ دا بووم).

ڕۆژێكی دی (دیسان هەر ڕۆژێكی پاییز بوو)، تەمێكی چڕو شێدار دای گرتبوو هەر بەرز دەبووەوە و نەدەبووەوە تاكو دادەكشایەوە.. وەختی گورگانە.. گورگ ئەو وەختەیان لە هەموو وەختان پێ خۆشترە كە خۆ لە

نەو تەم و تاریكیدا وەشارن. ئەو لەعنەتییەش منی بە نەچیر هەڵبژارد بوو.. بزنەك كەوتە ماعەماع، منیش هاوارم كرد.. كاتیرین ڕاپەڕین و وەڕینی یەك بوو ، كەوتە دوای گورگی ، هەندەی نەبرد بەدەم و قەپۆزی بە خوێناوە گەڕایەوە، چ سەراخی بزنەكەیش دیار نەبوو، لە ڕیخۆڵانیش بەدەر چیدیم لە نەو دەڤەكەدا نەدەزیەوە.. دەم و قەپۆزی خوێناویش خستمیە گومانەوە، ئەوە دەگەیەنێ سەگەكە بەگژ گورگدا چووە و پێی داوەتە، ئەوەتا دەم و قەپۆزیشی لە خوێنی گورگ خەڵتانە مەگەر وانییە؟، بەڵام كە بیرم لێ كردەوە: باشە ئەگەر ڕاست بێ تێكبەربووبن، داخۆ گورگ كاتی ئەوەی هەبووە ئاوا بە ڕەحەتی چنگی تێ بنێ بە جۆرەك لە ڕیخۆڵەكانی زیاتر نەمێنێ؟ خۆ ئەگەر شەڕێكیش ببووایە ئەوا سەگوڕە هەر دەبیسترا ، منیش نە سەگوڕە و نە دەنگی دیم بیست.. تۆ بڵێی خرتە خرتی ئێسقانی بزنەكە كە گورگ دەیهاڕی بگاتە گوێ ، بەڵام سەگوڕە نەبیسترێ… ئەمەیان كە مەحاڵە..! .
گومانم زیاتر بوو.. وتم: چاوەڕوان دەبم و خەمی بۆ لێ بەسە دەنێم داخۆ لێرەوە بەدوا كاتیرین چ دەكا..
شتەكی تریش سەرنجی ڕاكێشام: پێشان سەگەكە كلكی قەف قەف دەكرد، بەڵام ئێستا ئەوەتا لە ئاستی پشتییەوە درێژ بووەتەوە. ئەمەیان گەزە… گەزی دووەمیش ئەوە بوو سەگی كەڵەبەرە وای لێ هات بن بەژینگ و سەر كوزەرەی دەدرایە، بەنی دەكرد و پەرش و بڵاوی دەكردەوە و بەپێیان دەی شێلا ، ئەمەش مانای وایە كە تێرە و نایەوێ بیخوا..
ماوەیەك ڕابرد، ئەوەتا جارەكی تر گورگ بەدیار كەوتەوە.. دەستم دایە دارەك(بە قیمەتانە قەڵەوترین كووریان هەڵبژارد بوو، ڕفاندیان)، بەڵام ڕفاندیان و بەدوایی خۆیشیان ڕاكێشا (كاترین) یش بەدوایانەوەیە… چاوەڕێ نەبووم تا دەگەڕێتەوە.. بە دوایاندا چووم ، سەركەوتم تاگەیشتمە لووتكە، تەلانەكی دەپێشدا بوو ، ئینجا دەگەیشتەوە گوزەرە و دەردەچووەوە. لە شوێنەكدا سەیرم دەكرد ، هەموو شتەكم لێ دیار بوو.. كوورەكەم دی كەل و كەم كراوە و فڕێ دراوە ، گورگەكەیش هەر (30) هەنگاو بەو لاوەیە و دەخەشێتەوە. كاتیرینیش بەسەریەوە وەستاوە و بە كلكەبەو چەنەكان لەعنەت بە دایكی دەنێرێ..
كەواتە هەر گورگی گەرینە، هەرگیز لەو باوەڕەدا نەبووم، كەچی ئەوەی بیرم لێ نە دەكردەوە و بەخەیاڵم دا نەدەهات بە چاو بینم. كاتیرین تاكو خواردی، خواردی، ئینجا كشایەوە بواری گورگیش بدا دەست پێ بكاتەوە، گورگ دەخوا و كاتیرینیش تێیەڕاماوە و دەم ئەتەقەنێ..! هەموو شتەك ڕوون و ئاشكرایە، كاكەڵەبراڵەی خۆیان كردووە،!. ئەو جار تێگەیشتم كاتیرین چ دەكا ، بەڵام ناتوانم بە

تەنێی حوکم بەسەردا بدەم ، چونکە مام باچۆلا ئەو لەعنەتییەی خۆش دەوێ و بە تەمایە بەری بۆ باوێ.
وتم ئەوەی دیتم پێی دەڵێم و ئەو چۆنی حوکم دەدا بابیدا.
مەسەلەکەم بە مام باچۆ وت ، بەڵام بڕوای نەکردو وتی: ـــ بە چاوت نەدیوە، بە خەونت دیوە! سەگ و گورگ چۆن دانوویان پێکەوە دەکووڵێ؟.
ـــ: هاوبەشن مام باچۆ، بە چاوی خۆمم دیتن.
ـــ: نەخێر کاری وا نابی□ ، شتی وا مەحاڵە.
وتم:ـــ وا دەکەم بەو چاوانەی ببینی. ئیتر خواو ڕاستان ڕۆژێ ، چاکم لە بیر نەماوە چ ڕۆژێ بوو، بەڵام لە دەوروبەری جێژنی (قەدیس دیمتری)دا بوو ، دیار بوو مام باچۆ قسەی خۆی بڕی و پێی وتم:ـــ دەچم داران بۆ کۆخەکە خڕ دەکەمەوە ، تۆش لەو ژۆرانە لە (فایراك) ، (ئێمە بەو بەستە دەڵێین فایراك) بزنەگەل بلەوەڕێنە، پاشان وتی: تۆ لەوێ خەریکی لەوەڕاندنی بزنەگەل بە منیش خەریکی دار کۆکردنەوە دەبم.
ڕۆیشتم، کاترینیشم لەگەڵ بوو.. ئەها!! بوو،!! هەر تازە بزنەگەل کەوتبووە سەر لەوەڕێ کە یەکێکیان کەوتە ماعەماع، گورگەکە خۆی شاردبووەوە دەیزانی ڕوومان لەکوێدایه ، چاوەڕێی کردبوو تا تێدەپەڕین و نێچیرەکەی ڕفاند بوو.. کاتیرین وەڕی و کەوتە دوای گورگی بەڵام من نەمتوانی لە نێو قامیشەڵانەکەدا بیانبینم، قامیشەڵانێکی چڕوپڕ و هەڵچوو بوو بنیادەم سەری تیا ون دەبوو! تەنها لەرینەوەیم دەدی، دیار بوو بە تەنیا ڕێی دەکرد ، لە جوولانەوەیان زانیم بزنەکە بۆ کوێ ڕادەکێشێ:
هاوارم کرد ـــ: مام باچۆ ، مام باچۆ وەختیەتی وەرە. بەڵام تا مام باچۆ گوێی لێ بوو و هات گورگ لە گوزەرەکەی بەرامبەر بۆی دەرچوو و ون بوون، پاشان بەخۆ و بەبزنەوە دۆڵەکەیان بڕی و خۆی دەکەلێنێك ئاخنی لەوێدا وەستا، من و مام باچۆیش بە دیاریەوە وەستا بووین. گورگ پڕی دایە بزنەکە و کوشتی، ملی کەلاشەکەیشی ڕاکێشا کاتیرینیشی بەدواوەیە نەدەوەڕێ و نەخۆیشی تێك دەدا. مام باچۆ هاواری کرد:
ـــ: لەعنەت لە شیری سەگ ، ئەوە چی لێ هاتووە! گۆڕاوە؟ وتم:ـــ ڕاوەستە ئێستا دەبینی چی لێ هاتووە. وەستاین ، تەماشامان کرد، کاتیرین نەك وەك دژمنێك، بەڵکو هێمن و لەسەرخۆ لە گورگی نزیك دەبووەوە.
گورگ سەیرێکی دەوروب□ری کرد ، بێ ئەوەی کەڵبەکانی بشارێتەوە یا کارێکی لەو چەشنە بکا تەماشای کرد نە سەگ دەوەڕێ و نە گورگیش کارێ دەکا.. تێك گەیشتوون! لەعنەت لە شیریان بڵێی چ چاوو ڕاویان

کرد بێ؟، داخۆ چیان دەچاوی دایە ئاوا تەبان؟، نازانم ، بەڵام گورگ وازی لە بزنەکە هێنا و ڕێی بۆ کاتیرین چۆل کرد.. چووە ئەولاوە. کاتیرین لە بزنەکە نزیك بووەوە و کەوتە هەڵلووشینی، وەکو گورگی کەڵبەی لێ گیر دەکرد ، بە چڕنۆکی پارچە پارچەی دەکرد.. مام باچۆ لەسەرسامیا دەمی داچەقی بوو بڕوای نەدەکرد.. هیچی نەگوت، کشایەوە و هاواری کرد:

ـــــ: ڕاوەستە! گەڕایەوە کۆخەکە تاپڕەکەی بێنێ ، کە بەسەدای گوێی دارستان کەڕ دەکا.. من نەمدەزانی بۆ ئەوە چووە، بەڵام کە هاتەوە دیتم بەدەستییەوە بوو. سێرەی لێ گرت، ڕەنگ دابچکوڕاو ببوو بە خەزنەی سپی.. هاواری کرد: ـــــ: دەیکوژم گجوولەی پیرەخاینێ دەکوژم! لەگەڵ گورگان خۆ لێك دەداتەوە؟ بەڵام زۆر دوورە چاوەڕێی دەکەم تا دەگەڕێتەوە ئینجا لە تەختی نیوچاوانێی دەدەم.. ئەمەش وا دەگەیێنێ دیارە تا ئێستاش ڕوحمی بۆ دەبزوێ.. دانیشتین چاوەڕێی ئەوە بووین تا کاتیرین تێر دەبێ. ــ

ـــ: کاری بزنێ لە کار ترازا ، با وازی لێ بێنین تا پێش مردن تێر دەبێ ، سەرەڕای ئەوەش زۆری بە دڵسۆزی خزمەت کردووین.. مام باچۆ دیار بوو لەرزی پێوە نووسا..

پێم وت: ـــــ: خزمەتی کردین ، ڕاستە بەڵام مام باچۆ ئێمە ئەگەر ئاردە گەنمەشامی نەدەینێ برسی دەبێ. ئەو جار تێگەیی خزمەتەکەی سوودێکی نییە، ئیتر بوو بە دەستەبرای گورگان..

ـــــ: نەخێــــر! بەهۆی برســــی□تییەوە نییە.. پەروەردەی فێڵ و مەکرانە.. راستیی مەسەلەکە ئەوەیە.. پەروەردەی فێڵە فێڵ! وای بە خەیاڵدا هاتووە،»گەر ئاگاداری بزنەگەل بم و نەبم وەکو یەك وایە، کە ئەوانیش (قەڵێ)م نادەنێ با بە خۆم بیکەم«.. ئەوەتا کردیشی… قیژاندی.. دەیکوژم، لێی خۆش نابم. دەیکوژێ و دەیکوژێ، بەڵام تاپڕی بەرز نەکردەوە، کاتیرینیش تێر بوو و بواری دایە گورگەکەو ڕۆیی، دۆڵەکەی بڕی و تاوێ وەستا تۆزێ ئاوی دەسەر کرد و ڕۆیی.

ـــــ: دەی مام باچۆ دەی ئەگەر ڕاست دەکەی ڕقت لێیەتی بیکوژە! یا دەڵێی ڕقت لێی نییە؟!. تاپڕەکەی بەرز کردەوە و سێرەی لێ گرت ، پاشان بیری کردەوە دایگرتەوە..

هاواری کرد ـــــ: ئای هەی چەند خاین دەرچوو، دایکی پیرە… چۆن وازی لێ د□ن□م، ئ□م□□ک□ بزن□ک□م چوو سبەینێ هەمان کار دووبارە دەکاتەوە.. جارێکی تر تاپڕەکەی بەرز کردەوەو(بووومم!!). کاتیرین ڕاپەڕی و خۆی هەڵاوێت، دوو سێ جاران خلۆر بووەوە و پێی جووت بوون…

مام باچۆ پێی وتم: ـــــ: بینێژە! حەیوانێکی بە فێڵ بوو، چاڵێکی بۆ هەڵکەنە..! ناشتم، تەنانەت بۆیشی گریام، سەگم نەدیوە دەنگی بەو

جۆرە بێ و نايشيبينم.. ئەدى چاوى.. سەيرى بكە بەڵام بێ ئەوەى قسە بكەى.. پێى ڕەق بوون. منيش وەبن خۆڵێم دا.. مام باچۆ سەگێكى ديكەى بۆ ناردم، كيسەيێك هاڕاوى گەنمەشاميشى لەگەڵ ناردبوو ڕايسپاردم:
ـــــ: دەولكێكى بۆ چێ بكە و خواردنى بدەيێ ، ئاخرى هەستى پێ كرد ، بەڵام پاشى چى؟ سەگە تازەكە دەمى له خواردن نا ، بخۆ تاكو تەواو قەڵەو بوو، واى لێ هاتبوو لەبەر قەڵەوى پێى ناخۆش بوو ڕاوى گورگان بنێ مام باچۆ جارێكى دى لە چۆكى خۆيدا…
دانى پێدا دەنێم كە من لە مەسەلەى بەخێوكردنى كسۆكان بە سەهوو چوو بووم.. تێرى دەكەى قەڵەو دەبێ ڕاوى گورگان نانێ ، تێرى ناكەى لەگەڵ گورگى دەبێتە دەستەبرا.. بۆيە ئيتر كە خواردنى دەدەمێ زۆر وريا و ئاگادار دەبم.

(*) چيرۆكنووسێكى بەناووبانگى بولگارستانه .
ئەم چيرۆكه له ژماره (2)ى ساڵى دووەمى گۆڤارى (الاداب الاجنبية)ى سووريیەوه
كراوه به كوردى .